

Indstilling til Brancheforeningen Cirkulærs Verdensmålspris

Dette skema udfyldes og indsendes sammen med eventuelle billeder til Niels Toftegaard på nt@cirkulaer.dk **senest d. 12. april 2024.**

Se kriterierne for indstilling og nominering på <https://cirkulaer.dk/verdensmaal>

- De indstillede indsatser præsenteret på foreningens hjemmeside.
- Tre nomineres endeligt til prisen.
- Vinderen kåres på foreningens årsmøde 22.-23. maj 2024.

Hvem indstilles til prisen?: Vejle Kommune, Ressourcer & Genbrug
Hvem indstiller?: Vejle Kommune, Ressourcer & Genbrug Voervej 12 7120 Vejle Øst
Initiativets navn: RessourceCenter Vejle – Vejle Kommunes grønne fyrtårn
Kort beskrivelse af initiativet: max 400 ord – hvad går initiativet ud på, og hvad er formålet? På RessourceCenter Vejle (RCV) giver vi Verdensmålene liv. Her vi har fokus på den grønne omstilling og bæredygtighed. Besøgende kan på nye måder blive inspireret til endnu mere genbrug og genanvendelse, hver gang de besøger RCV. Vi har med RCV's mange funktioner og faciliteter forsøgt at skabe et oplevelsessted for borgere, foreninger, virksomheder, uddannelsesinstitutioner, samarbejdspartnere m.fl. Fra Læringsbroen, der er en del af byggeriets arkitektur, kan besøgende følge materialernes vej fra traileren til indkastet og til videre bearbejdning i produktionshallerne. På platforme højt over produktionshallerne gulv, kan borgere, skoleklasser, erhverv og foreninger blive klogere på klima, grøn omstilling, cirkulær økonomi og ikke mindst forebyggelse. I Laboratoriet kan borgere bl.a. lave mindre reparationer af fund fra genbrugsområderne eller holde workshops om genbrug, samskabelsesprocesser, oplæg mm., og i Udstillingen har vi skiftende temaer med fakta og gode råd, fif og involvering, der gavner klima, miljø og natur. RCV er også et stort logistikcenter. Det er her alt affald fra virksomheder og alle husstande i kommunen kommer ind. Her bliver affaldet pakket og, hvis

nødvendig, neddelt for at sikre en optimal transport til aftagerne og den videre proces.

Genbrugspladsen på RCV er nytænkt. Pladsen er Danmarks første containerfri genbrugsplads. Her er der i stedet overdækkede indkast, hvor borgerne kan lægge deres effekter ind. Dermed sikrer vi, at mest muligt kan genanvendes eller genbruges.

RCV har også flere genbrugsområder. Et udendørs "byggemarked" hvor borgerne kan bytte byggematerialer, og en stor indendørs hal, hvor borgerne kan aflevere effekter, de ikke længere selv kan bruge, men som er for gode til at smide ud. Her har de frivillige organisationer mulighed for at hente til deres butikker og velgørende formål. Herefter kan borgerne frit hente effekter fra Butikken og give nyt liv.

Administrationsbygningen er DGNB-guldcertificeret med hjerte og er bygget fleksibelt efter princippet "design for adskillelse" og med rene materialer. Dvs. at alle byggematerialer kan skilles ad og bruges i f.eks. et nyt byggeri. Hvor det har været muligt, er der brugt genanvendte-, genbrugs- og overskudsmaterialer. Indretningen er fleksibel, så den kan tilpasses fremtidens krav. Alle rum er indrettet med fokus på cirkulær økonomi - møbler er produceret af plastik fra genbrugspladserne, inventar og materialer er genbrugt fra andre projekter, og fejl- og restproduktioner er anvendt mv. Solceller på taget forsyner administrationsbygningen med strøm, og anlægget tager som helhed størst muligt hensyn til natur og biodiversitet bl.a. gennem grønne overflader og et stort fokus på regnvandshåndtering.

Hvilke Verdensmål knytter sig til initiativet?:

Verdensmålene er tænkt ind i byggeriet af RCV helt fra planlægningsfasen. Det var et kriterie i udbudsprocessen, og tilbuddene blev bl.a. bedømt efter, i hvor høj grad Verdensmålene var relevante for byggeriet, og i hvor høj grad de kunne indarbejdes i byggeriet. Derudover indtænkes Verdensmålene også, i den måde vi dagligt driver RCV på, og i de aktiviteter vi laver.

1. Afskaf fattigdom

I RCVs genbrugsrum kan borgerne sætte effekter, de ikke længere bruger. Her har frivillige foreninger mulighed for at tage de ting, de kan bruge til deres butikker og velgørende formål. Effekterne, der er tilbage, bliver sat ind i Butikken, hvor borgerne kvit og frit kan finde genbrugsguld og tage med hjem.

3. Sundhed og trivsel

Selve byggeprojektet blev planlagt med fokus på bæredygtighed og miljøbeskyttelse, og der er lavet foranstaltninger, der reducerer støv- og støjgener væsentligt. I administrationsbygningen er der gjort en ekstra indsats for brugernes velvære, og dermed har administrationen opnået udmærkelsen "hjerte" i DGNB-certificeringen, som certificerer et godt og sundt indeklima. I produktionen er der lavet overrisling over områder, hvor der neddeles træ og andre tørre materialer, og ventilationen reguleres efter aktiviteten.

4. Kvalitetsuddannelse

Læring er indtænkt som en integreret del af arkitektur og design helt fra starten. RCV giver alle borgere, skoleklasser, foreninger mm. mulighed for at blive klogere på bl.a. affaldssortering, genbrug, forebyggelse og cirkulær økonomi.

I Udstillingen er der skiftende udstillinger med fakta og inspiration, og i Laboratoriet kan de lave mindre reparationer af fund fra Butikken eller deltage i workshops om genbrug, samskabelsesprocesser, oplæg mm.

Det helt store trækplaster er Læringsbroen. Broen er en del af byggeriets arkitektur, og her kan man på platforme se processen fra borgerne afleverer affaldet til det bliver pakket og hentet til videre forarbejdning. Ud over, at man kan se de store bunker på produktionens gulve, kan man på hver platform også få en masse læring – bl.a. andet gennem film og plancher- om de enkelte fraktioner og generelt blive klogere på klima, grøn omstilling, cirkulær økonomi og ikke mindst forebyggelse – og dermed hvorfor affaldssortering nytter.

6. Rent vand og sanitet

På hele området er der lavet grundvandssikring med bitumen sand. Der er taget hensyn til opbygning af fald på belægningen omkring bygningen. Det gør det unødvendigt at kunne aflede al vand i tilfælde af 50- og 100-års hændelser. Regnvandsbassiner kan på den baggrund dimensioneres mindre end gængs. Det kræver mindre plads og mindre jord, der skal køres væk, og dermed reduceret udledning af CO2 og ingen rørbassiner under jorden. Regnvandsbassiner er strategisk placeret for at beskytte natur og vandmiljø. Bassinerne tjener ikke kun som tekniske anlæg, men fungerer også som levesteder for en række dyr og planter.

7. Bæredygtig energi

RCV er etableret med solceller og varmepumpe, hvilket betyder, at der kan driftes på baggrund af vedvarende energikilder. Synergien mellem solcellerne, som producerer grøn strøm, og varmepumpen, som kan konvertere strøm til varme, betyder, at man kan producere egen energi til driften og sikre en større andel af vedvarende energi. Samtidig er en stor andel af RCVs maskiner overgået til el, som yderligere er med til at skabe synergi for energiproduktionen og bedre arbejdsforhold for medarbejderne.

8. Anstændige jobs og økonomisk vækst

RCV understøtter den vigtige samfundsopgave, hvor målet er, at ledige borgere bliver i stand til at varetage et job eller tage en uddannelse. I Butikken er der i samarbejde med Vejle Kommunes Jobcenter oprettet et beskæftigelsesprojekt med jobforløb for ledige borgere. Her indgår ledige borgere i den daglige drift af Butikken. På denne måde oparbejder medarbejderne viden om genbrug og genanvendelse gennem de konkrete opgaver, og mere overordnet indgår medarbejderne i arbejdsfællesskaber, der kan være lærerigt for deres videre fremtid enten i job eller i uddannelse.

11. Bæredygtige byer og lokalsamfund

RCV som byggeri og anlægget omkring udmønter visionen om at gå forrest i hensynet til vores klima, natur og biodiversitet. Byggeriet er baseret på bæredygtighed som grundprincip. Natur og biodiversitet er indtænkt som en del af lokalplanen, der sikrer sammenhæng til naturen. Udgangspunktet i forbindelse

med anlæg af RCV har derfor været med afsæt i at skabe flest mulig grønne flader. Områdets beplantning og læhegn er nøje udvalgt for at skabe et varieret, mangfoldigt og biodiversitetsmiljø. I centrum af genbrugspladsen er der anlagt en stor vild have, der yderligere styrker den naturlige mangfoldighed – også til stor glæde for de besøgende

Administrationsbygningen er DGNB-certificeret til guld med en udmærkelse i hjerte. Selvom det kun er administrationsbygningen, som er certificeret, så har hele grunden været en del af certificeringen og er således blevet vurderet i alt fra klimatilpasning og farlige kemikalier til beskyttelse af undergrunden og synergier med omkringliggende bygninger og matrikler. DGNB-certificeringen er et bevis fra en tredjepart, som dokumenterer, at der er ydet en særlig indsats for projektet.

Etableringen af RCV skal også ses i en større byudviklingssammenhæng, hvor den overordnede planmæssige vision har været med afsæt i at etablere bæredygtige og resiliente lokalsamfund. RCV har erstattet genbrugsplads, produktion og administration i Vejle by. I første omgang anvendes dette område til at afholde DGI Landsstævne i 2025. Herefter indgår området i udviklingen af en ny grøn og resilient bydel, Ny Rosborg, hvor bæredygtighed i pagt med ådalen og den grønne natur er gennemgående i udviklingen og byplanlægningen.

12. Ansvarligt forbrug og produktion

RCV har haft et stort fokus på materialer og håndtering af disse. Til opførelsen af projektet er der både set ind i brug af genbrugte, genanvendte og fejlproducerede overskudsbyggevarer, men der er også set ind i fremtiden, ved at vælge cirkulære materialer med klart definerede kredsløb. Fokus har ikke kun været på "her-og-nu", men også på en fremtidig brug af materialer. Det kommer bl.a. til udtryk gennem udførlig materialescreening på alt fra klimapåvirkning og giftig kemi, til måden bygningen samles på, og hvilke muligheder dette giver for en fremtidig adskillelse og genbrug.

Eksempler på materialer er bl.a. genbrugsbeton og -asfalt, fejlproducerede overskudsvinduer, genbrugte døre og armaturer, cirkulære facadeplader mv.

Yderligere bidrager RCV i sig selv også til en cirkulær tilgang, da både borgere og frivillige foreninger har mulighed for at bringe nyt liv til noget, som ellers ville være bortskaffet.

13. Klimaindsats

Hele byggeriets tagflade på 16.000 m² er beklædt med sedum, med varierede planter, som tiltrækker insekter og dyr, og var ved byggeriets afslutning et af Danmarks største.

Det grønne tag, spiller også en vigtig rolle i forhold til regnvandsforsinkelse, som er særligt relevant i lyset af det stigende ekstreme vejr, ligesom taget akkumulerer varme. Taget kan tilbageholde 6000m³ regnvand. En del af det vand bliver brugt til vask af maskinparken, og borgerne kan bruge det til rengøring af trailere. Der er etableret solceller, som forsyner administrationsbygningen, og reducerer driftens påvirkning af miljøet. Ligeledes er der lavet en livscyklusvurdering (LCA) for administrationsbygningen, som viser de potentielle miljømæssige påvirkninger, ikke kun i dag, men også for fremtiden. Her spiller anvendelsen af bl.a. genbrugte, genanvendte og cirkulære materialevalg stort ind.

På RCV er vi i produktionen i stor udstrækning overgået til eldrevne maskiner, og opnår dermed en reduktion af drivhusgasemissioner og en bedre energieffektivitet såvel som et bedre arbejdsmiljø. Dette suppleres af, at når Vejle Kommunes indsamler afleverer husholdningsaffald på RCV, så sker det udelukkende med fossilfrie køretøjer – et politisk krav i forbindelse med udbud af opgaven.

Hvordan har initiativet haft effekt?: Fx økonomisk, miljømæssigt eller socialt – på kommunens/selskabets drift eller aktiviteter.

- 7,5 % er flyttet fra rest efter sortering og deponi over til genanvendelse
- RCVs 140 m² solceller har på det første år genereret godt 22.500 kWh strøm. Det er svarer til 14 personers årlige strømforbrug. Samtidig har det givet en CO₂ besparelse på over 6 ton
- På det første år har vi nedbragt vores dieselforbrug i produktionen med 46.000 liter dels via konvertering til el og dels ved optimering af selve logistikken. Det betyder en årlig reduktion på omkring 122 ton CO₂ i det grønne regnskab
- I Butikken har omkring 520 ton genbrugsguld fundet en ny ejer på det første år, og dermed undgået en skæbne som affald. Hertil kommer de mange ton, som de frivillige foreninger kan bruge
- I Udstillingen er vores onlinekampagner blevet levendegjorte. Borgerne er blevet involveret og har delt erfaringer og gode råd med hinanden, og har dermed skabt mere hands-on og hverdagsinspiration
- Der er afholdt 11 events og workshops på RCV, og mere end 5.000 borgere har i den forbindelse lagt vejen forbi RCV for at få inspiration og konkret viden om og færdigheder i alt fra affaldssortering og genanvendelse til upcycling og reparation
- Mange forskellige aktører og interessenter har besøgt RCV i løbet af 2023. Der er blevet afholdt godt 80 rundvisninger, hvor ca. 1.600 personer fra ind- og udland har deltaget,
- RCV har haft en social og fællesskabende effekt for de borgere, der bruger faciliteterne. Nogle fællesskaber er opstået spontant ud fra de faciliteter, RCV stiller til rådighed, og andre er kommet ud fra de aktiviteter, der er blevet afholdt i områderne.
I Butikken er der bl.a. opstået spontane fællesskaber omkring glæden ved genbrug af CD'er og DVD'er. Borgere udveksler telefonnumre og hjælper hinanden med at holde øje med de emner, som de hver især sætter pris på.
I Laboratoriet er der opstået fællesskaber omkring glæden ved at fordybe sig i genbrug, upcycling og reparation. De events, der har været afholdt, giver både et socialt rum og spirende fællesskaber omkring aktivt at gøre en indsats for den grønne omstilling.

Hvorfor skal initiativet vinde Brancheforeningen Cirkulærs Verdensmålspris?:

RCV skal vinde Verdensmålsprisen fordi, RCV viser, hvordan Verdensmålene kan blive til virkelighed.

RCV demonstrerer i praksis et holistisk, bæredygtigt og effektivt svar på fremtidens affalds- og ressourcehåndtering, der har en målbar og betydelig positiv indvirkning på samfund, klima, miljø og på selve arbejdspladsen.

Fra starten stod det klart, at RCV skulle være et grønt fyrtårn, og derfor indgik Verdensmålene som en naturlig del af tildelingskriterierne i udbuddet. RCV er derfor et byggeri, hvor Verdensmålene har været bærende i processen og ikke mindst efterfølgende i den daglige drift.

Med årlige besøg af 275.000-400.000 personbiler, håndtering af mere end 100.000 ton ressourcer fra kommunens ca. 121.000 indbyggere og ca. 13.000 virksomheder, besøg af ca. 80-100 skoleklasser i læringsforløb hvert år, er RCV et naturligt knudepunkt, som rækker ud til rigtig mange - store som små.

Her mødes affalds- og ressourcehåndtering med et visionært fokus på aktivt at påvirke adfærd i en endnu grønnere retning - gennem RCVs faciliteter og opbygning, gennem formidling og læring, gennem inspiration og fællesskaber. RCV spiller en aktiv rolle og udgør en anderledes ramme for borgere, erhvervsliv, frivillige foreninger, institutioner, iværksættere og andre ildsjæle med henblik på at øge vores forståelse af den betydelige rolle, vi alle spiller i klimakampen hver eneste dag.

RCV er resultatet af politiske visioner og ambitioner, og RCV står i dag i Vejle Kommune som et markant grønt fyrtårn.